

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Słowo wstępne / Introduction

Author: Wiesław Kaczanowicz

Citation style: Kaczanowicz Wiesław. (2017). Słowo wstępne / Introduction.
W: W. Kaczanowicz (red.), "Rzym antyczny : polityka i pieniądz. [T. 6]" (S.
7-13). Katowice : Uniwersytet Śląski

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja
ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach
niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci
(nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Słowo wstępne

W dniu 25 listopada 2013 roku minęła 15 rocznica śmierci Profesora zw. dr. hab. Andrzeja (właściwie Jana Andrzeja) Kunisza (1932—1998)¹, wybitnego historyka dziejów Cesarstwa Rzymskiego, a przede wszystkim rzymskiej numizmatyki (w szczególności cyrkulacji tamtejszego pieniądza), autora wielu zupełnie fundamentalnych i w przeważającej większości aktualnych po dziś

¹ Zob. J. KOLENDO: *Jubileusz Profesora Andrzeja Kunisza*. „Wiadomości Numizmatyczne” 1992, s. 203—204; A. KRZYŻANOWSKA, S. SUCHODOLSKI: *Odszedł Profesor Andrzej Kunisz (1932—1998)*. „Wiadomości Numizmatyczne” 1998, s. 1—4; J. SZTUMSKI: *Nekrolog Prof. dr. hab. Andrzeja Kunisza*. „Magazyn Numizmatyczny” 1998, s. 39—40; W. KACZANOWICZ: *Andrzej Kunisz. Wspomnienie*. „Gazeta Wyborcza” z 29 XII 1998, s. 7; IDEM: *Profesor*. „Biuletyn Historyczny” (Pismo Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu Śląskiego) 1998, s. 2; IDEM: *Prof. dr hab. Andrzej Kunisz*. „Eos” 1998 s. 350—352; IDEM: *Żegnając Profesora Andrzeja Kunisza*. „Gazeta Uniwersytecka Uniwersytetu Śląskiego” 1999, nr 5/6, s. 2; IDEM: *Andrzej Kunisz (1932—1998)*. „Pallas Silesia” 1999, s. 139—141; IDEM: *Andrzej Kunisz — badacz dziejów Rzymu i rzymskiej numizmatyki*. „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych PAN w Krakowie” 2000, s. 10—11; IDEM: *Profesor dr hab. Andrzej Kunisz (1932—1998)*. *Studia z dziejów antyku. Pamięci Profesora Andrzeja Kunisza*. Red. W. KACZANOWICZ. Katowice 2004, s. 7—13 (wersja anglojęzyczna s. 15—20); IDEM: *Profesor Andrzej Kunisz jako numizmatyk*. „Notae Numismaticae” 2004, s. 2005—2008 (wersja anglojęzyczna s. 208—211); IDEM: *Kunisz Andrzej (wl. Jan Andrzej), prof. dr hab.* W: „Non omnis moriar”. *Zmarli Pracownicy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 1968—2008*. Red. A. BARCIAK. Katowice 2008, s. 193—195; M. SALAMON: *Andrzej Kunisz — założyciel katowickiej historii starożytnej*. „Gazeta Uniwersytecka” nr 1 (121), październik 2004, s. 22—23; T. ALEKSANDROWICZ: *Profesor Andrzej Kunisz — założyciel pierwszego na Górnym Śląsku ośrodka badań nad antykiem*. W: *Śląscy uczeni. O tych, co odeszli*. Red. J. MALICKI, J. ŚLIWIŃSKI, M. SKÓRA. Katowice 2007, s. 19—31 (wyd. 2. — Katowice 2007, s. 215—227); T. ALEKSANDROWICZ: *Le Professeur Andrzej Kunisz (1932—1998) — fondateur du premier centre d'études sur l'Antiquité à Katowice*. W: „Scripta Classica”. Vol. 4. Ed. T. SAPOTA. Katowice 2007, s. 96—104; IDEM: *Profesor Andrzej Kunisz (1932—1998)*. *In memoriam*. „Classica Catoviensis. Scripta Minora” 2009, s. 5—14; A. MACHNIK: *Księgozbiór prof. Andrzeja Kunisza w zbiorach Biblioteki Śląskiej*. Katowice 2011; A. KLUCZEK: *Andrzej Kunisz (1932—1998)*. stowarzyszeniehistorykowstarozytnosci.uw.edu.pl/portfolio/andrzej-kunisz-1932-1998/.

dzień opracowań z tego zakresu². Wyrazem szczególnej pozycji w świecie nauki było przyznanie Mu (pośród innych znaczących wyróżnień) bardzo prestiżowego w środowisku numizmatyków Złotego Medalu Francuskiego Towarzystwa Numizmatycznego (Société Française de Numismatique), którym został uhonorowany w 1989 roku. Warto również podkreślić, że był On członkiem korespondentem wielce zasłużonej dla nauki i kultury instytucji, a mianowicie Polskiej Akademii Umiejętności.

Profesor Andrzej Kunisz przez większość swojego zawodowego życia zaangażowany był na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Związał się z nim w 1969 roku, pracując najpierw czasowo na umowę-zlecenie w nowo powstałym Instytucie Historii, a począwszy od 1970 roku, już na stałym etacie w Zakładzie Historii Starożytnej i Średniowiecznej tegoż Instytutu. Przez wiele lat pełnił funkcję kierownika wspomnianego Zakładu, a także, między innymi, dyrektora Instytutu Historii. Jest twórcą katowickiego ośrodka badań nad starożytnością, mającego trwale posadowienie w świecie nauki, a także znaczący dorobek w zakresie upowszechniania wiedzy na temat antyku — choćby za pośrednictwem na przykład licznego grona pedagogów wykształconych w naszym ośrodku, a specjalizujących się w historii starożytnej. Niezaprzeczalną zasługą Profesora jest przy tym stworzenie gruntownych fundamentów zaplecza bibliotecznego, przede wszystkim w zakresie wydawnictw źródeł starożytnych, niezbędnego, sprawa oczywista, do prowadzenia badań naukowych i do realizacji celów dydaktycznych.

W związku z 15. rocznicą śmierci Profesora Andrzeja Kunisza odbyło się w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego seminarium poświęcone pamięci i dokonaniom Profesora, a także stanowi badań nad numizmatyką starożytną, głównie rzymską, w polskiej myśli historycznej. W poniedziałek 25 listopada 2013 roku spotkali się zatem Jego wychowankowie i przyjaciele oraz badacze antycznych monet. Pragnę podkreślić, iż w owym seminarium wzięli bardzo liczny udział także studenci różnych roczników, przede wszystkim historii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, i pracownicy naukowici tegoż Wydziału, zaświadczać tym samym o trwałej pamięci i o żywotnym zainteresowaniu sylwetką, a także osiągnięciami tego wybitnego badacza, nauczyciela akademickiego i wychowawcy. W tym okolicznościowym spotkaniu uczestniczyła również Córka Profesora Andrzeja Kunisza — Pani dr hab. Anna Tokarska.

Wspomniałem uprzednio, iż przedmiotem debaty podczas seminarium były kwestie dokonań polskich badaczy (zarówno historyków, jak i archeologów) w zakresie studiów nad starożytnym pieniądzem. Nawiązano w ten sposób do interesującej konferencji, która odbyła się w Instytucie Historii UŚ w listopadzie

² Zob. A. TOKARSKA: *Bibliografia prac Profesora dr. hab. Andrzeja Kunisza*. W: *Studia z dziejów antyku...*, s. 21—32.

1982 roku o temacie *Pieniądz starożytny. Stan i perspektywy polskich badań*. Jej pomysłodawcą i organizatorem był Profesor Andrzej Kunisz. Materiały konferencyjne ukazały się natomiast w dwa lata później, skromnym nakładem ówczesnej Komisji Numizmatycznej Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego³. Upłynęło trzydziestolecie, a zatem dystans całego pokolenia, od tamtej konferencji do rocznicowego seminarium. Warto więc było pokusić się o postawienie kwestii nowego, uaktualnionego spojrzenia na polskie badania dotyczące numizmatyki antycznej. I rzeczywiście, owa problematyka wywołała długą i niezwykle ożywioną dyskusję uczestników seminarium. Zamieszczone w niniejszym zeszycie teksty nawiązują przy tym do niektórych istotnych i bliskich zainteresowaniom naukowym Profesora Andrzeja Kunisza tematów. Zważywszy na wagę treści zawartych w poszczególnych artykułach, odnośne teksty zostały dopełnione obszernymi streszczeniami w języku angielskim.

Wiesław Kaczanowicz

³ *Pieniądz starożytny. Stan i perspektywy polskich badań. Materiały z konferencji w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, listopad 1982*. Red. M. MĘCLEWSKA, A. SZCZECINA. Warszawa 1984.

Introduction

November 25, 2013, marked the 15th death anniversary of Professor Andrzej (actually Jan Andrzej) Kunisz 1932—1998¹, an exquisite historian who specialized in the Roman Empire times, but — first of all — in the Roman numismatics (especially in the circulation of the currency) — an author of a series of truly fundamental works in the field, which are in majority up-to-date even nowa-

¹ Zob. J. KOLENDO: *Jubileusz Profesora Andrzeja Kunisza*. „Wiadomości Numizmatyczne” 1992, s. 203—204; A. KRZYŻANOWSKA, S. SUCHODOLSKI: *Odszedł Profesor Andrzej Kunisz (1932—1998)*. „Wiadomości Numizmatyczne” 1998, s. 1—4; J. SZTUMSKI: *Nekrolog Prof. dr. hab. Andrzeja Kunisza*. „Magazyn Numizmatyczny” 1998, s. 39—40; W. KACZANOWICZ: *Andrzej Kunisz. Wspomnienie*. „Gazeta Wyborcza” z 29 XII 1998, nr 303 (2996), s. 7; IDEM: *Profesor. „Biuletyn Historyczny”* (Pismo Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu Śląskiego) 1998, s. 2; IDEM: *Prof. dr. hab. Andrzej Kunisz*. „Eos” 1998, s. 350—352; IDEM: *Żegnając Profesora Andrzeja Kunisza*. „Gazeta Uniwersytecka Uniwersytetu Śląskiego” 1999, nr 5/61, s. 2; IDEM: *Andrzej Kunisz (1932—1998)*. „Pallas Silesia” 1999, s. 139—141; IDEM: *Andrzej Kunisz — badacz dziejów Rzymu i rzymskiej numizmatyki*. „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych PAN w Krakowie” 2000, s. 10—11; IDEM: *Profesor dr. hab. Andrzej Kunisz (1932—1998)*. *Studia z dziejów antyku. Pamięci Profesora Andrzeja Kunisza*. Red. W. KACZANOWICZ. Katowice 2004, s. 7—13 (wersja anglojęzyczna s. 15—20); IDEM: *Profesor Andrzej Kunisz jako numizmatyk*. „Notae Numismatacae” 2004, s. 2005—2008 (wersja anglojęzyczna s. 208—211); IDEM: *Andrzej (wł. Jan Andrzej), prof. dr. hab. W: „Non omnis moriar”*. Zmarli Pracownicy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 1968—2008. Red. A. BARCIAK. Katowice 2008, s. 193—195; M. SALAMON: *Andrzej Kunisz — założyciel katowickiej historii starożytnej*. „Gazeta Uniwersytecka” nr 1 (121), październik 2004, s. 22—23; T. ALEKSANDROWICZ: *Profesor Andrzej Kunisz — założyciel pierwszego na Górnym Śląsku ośrodka badań nad antykiem*. W: *Śląscy uczeni. O tych, co odeszli*. Red. J. MALICKI, J.J. ŚLIWIŃSKI, M. SKÓRA. Katowice 2007, s. 19—31 (wyd. II, Katowice 2007, s. 215—227); T. ALEKSANDROWICZ: *Le Professeur Andrzej Kunisz (1932—1998) — fondateur du premier centre d'études sur l'Antiquité à Katowice*. W: „Scripta Classica”. Vol. 4. Ed. T. SAPOTA. Katowice 2007, p. 96—104; IDEM: *Profesor Andrzej Kunisz (1932—1998)*. *In memoriam*. „Classica Catoviciensis. Scripta Minora” 2009, s. 5—14; A. MACHNIK: *Księgozbiór prof. Andrzeja Kunisza w zbiorach Biblioteki Śląskiej*. Katowice 2001; A. KLUCZEK: *Andrzej Kunisz (1932—1998)*. stowarzyszeniehistorykowstarozytnosci.uw.edu.pl/portfolio/andrzej-kunisz-1932-1998/.

days². An expression of his special position in the world of academia was to award him (among a series of significant distinctions) with a highly prestigious Golden Medal of the French Numismatic Society (Société Française de Numismatique), which he was honored with in 1989. It is also worth emphasizing that Professor Kunisz was a correspondent member of an institution noted for its achievements in science and culture, that is, Polish Academy of Learning.

Professor Andrzej Kunisz had been involved in the University of Silesia in Katowice for most of his life. He established cooperation with the university in 1969, initially hired on a commission contract in the newly-established Institute of History, and in 1970 he was offered a full-time job in the Department of Ancient and Medieval History in the same institute. He had been Director of the Department for a number of years and, among others, also Director of the Institute of History. He established the Research Center for Antiquity in Katowice, permanently embedded into the world of academia, and significant contribution to popularization of knowledge about antiquity — for example, through a numerous group of pedagogues educated in the center and specialized in the ancient history. The Professor's undeniable merit is creation of foundations for the library background, first of all, in the scope of ancient sources publishing houses, inevitable — which is obvious — to carry out academic research and accomplish didactic objectives.

A seminar took place in the Institute of History of the University of Silesia, celebrating the 15th death anniversary of Professor Andrzej Kunisz, devoted to the memory and achievements of Professor Kunisz, but also to the condition of studies of the ancient — mainly Roman — numismatics — within the Polish historical thought. Therefore, his students, his friends and researchers of ancient coins met on November 25, 2013. I would like to stress the fact that the seminar was also widely participated by students of various years, first of all, of the Department of Social Studies of the University of Silesia, as well as academics of the Department, hence preserving the memory and evincing strong interest about the figure and achievements of this exquisite researcher, academic teacher and educator. This celebration was also participated by Professor Andrzej Kunisz's daughter — PhD Anna Tokarska.

As I have already mentioned, the seminar's discussion focused on notions related to the achievements of Polish researchers (both historians and archaeologists) in the scope of studies on the ancient currency. In this way a reference was made to an interesting conference, which took part in the Institute of History of the University of Silesia in 1982, entitled *Ancient money. Status and perspectives of Polish research*. Its originator and organizer was Professor Andrzej Kunisz. Conference materials were published two years later, in modest

² Zob. A. TOKARSKA: *Bibliografia prac Profesora dr. hab. Andrzeja Kunisza*. W: *Studia z dziejów antyku...*, s. 21—32.

circulation of the Numismatic Commission of the Polish Archaeological and Numismatic Society³. Three decades have passed — a significant time interval of a generation — from that conference to the anniversary seminar. Therefore, it was worth focusing on the notion of a new fresh look on Polish research related to ancient numismatics. And these problems triggered a long and lively discussion of the seminar's participants. The papers included in this publication refer to some notions that were close to Professor Andrzej Kunisz's topics. Regarding the significance of contents of some articles, the referred texts were complemented with sizable abstracts in English.

Wiesław Kaczanowicz

³ *Pieniądz starożytny. Stan i perspektywy polskich badań. Materiały z Konferencji w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, listopad 1992.* Red. M. MĘCLEWSKA, A. SZCZECINA. Warszawa 1984.